

25. 10. 2016

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Šikanózní exekuční návrh

Termín šikanózní insolvenční návrh je v praxi poměrně hojně užívaný a jeho význam je vcelku zřejmý. Jedná se především o návrhy založené na sporných či dokonce neexistujících pohledávkách, které příslušní navrhovatelé podávají, aby vyvinuli neoprávněný tlak na údajného úpadce a vyhnuli se nutnosti uplatnit pohledávku v klasickém soudním řízení nebo aby dokonce způsobili krach aktivit údajného úpadce. V soudní praxi se ovšem začal objevovat též termín šikanózní exekuční návrh. Co znamená a jaké může mít právní následky, je uvedeno v tomto článku.

Kultivace prostředí v oblasti vymáhání pohledávek

V posledních letech je na poli zákonodárném i na poli soudním evidentní **snaha omezovat některé negativní, resp. nežádoucí trendy v oblasti vymáhání pohledávek**. Zejména jde o eliminaci případů, kdy soudní řízení a následná exekuce nemají za primární cíl vymožení samotné (jistiny) pohledávky, ale generování (mnohdy násobně vyššího dluhu) v podobě nákladů řízení.

Řeč je zejména o mediálně známých případech „továren“ na vymáhání drobných nedoplatků či pokut, kdy byl podnikatelský model zainteresovaných subjektů založen právě na opakovaném inkasování náhrad nákladů za stovky či tisíce skutkově a právně zcela totožných případů.

K omezení těchto aktivit mělo přitom přispět například zavedení předžalobních výzev, zrušení vyhlášky Ministerstva spravedlnosti o paušálních náhradách (484/2000 Sb.) a návrat k (často velice složitým) výpočtům náhrad dle advokátního tarifu nebo snížení náhrad v exekučních věcech.

Šikanózní exekuční návrh

Obdobný cíl, tedy eliminovat situace, v nichž není vznik povinnosti nahradit náklady řízení pouhým vedlejším produktem, ale hlavním cílem, lze pak nalézt též v recentní judikatuře ohledně zastavování exekuce. Je však třeba podotknout, že tato rozhodovací linie evidentně vznikla v případech vymáhání individuálních pohledávek, **na praxi v oblasti hromadného vymáhání by však byla bezpochyby také aplikovatelná**.

Konkrétně Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí ve věci spis. zn. 20 Cdo 366/2016 ze dne 28. července 2016 **převzal dřívější závěry Ústavního soudu ČR** formulované v nálezu ve věci spis. zn. IV. ÚS 3216/14 ze dne 17. prosince 2015, podle nějž **může být i samotné podání exekučního návrhu kvalifikováno jako zneužití práva**, tj. jednání které je v rozporu s účelem procesní normy či procesního institutu.

Jako postup přičící se účelu exekučního řízení, a tedy **důvod pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ**, je dle Ústavního soudu ČR nutno hodnotit **tzv. šikanózní exekuční návrh**.

Tím je například takový návrh, jehož **podání není primárně motivováno snahou domoci se plnění, ale snahou zatížit povinného náhradou nákladů exekuce**. O takovou situaci přitom půjde zpravidla tehdy, kdy má oprávněný prakticky jistotu, že povinný v nejbližší době (řádově dnů) svůj závazek splní.

Jelikož náleží Ústavního soudu ČR má ve vztahu k rozhodování obecných soudů precedenční závaznost, přičemž dřívější rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ČR byla s jeho shora uvedeným názorem v rozporu, přiklonil se nyní Nejvyšší soud ČR ve výše citovaném rozhodnutí k názoru Ústavního soudu ČR.

Obecně k posilování pozice dlužníků

Lze samozřejmě souhlasit s právě popsáním názorem, že je nespravedlivé, aby mohl oprávněný požadovat navíc náhradu nákladů exekuce, pokud její nařízení bylo zbytečné, neboť úhrada ze strany povinného byla již „na cestě“, přičemž oprávněný její včasnost v podstatě zmařil. Pak lze pochopitelně zastavení exekuce považovat za správné.

Na druhé straně je ovšem dle mého názoru **nutné zachovávat při všech takovýchto „úlitbách“ dlužníkům velikou obezřetnost**. Dostí negativním vedlejším produktem shora popisovaných snah o kultivaci prostředí vymáhání pohledávek je totiž nastolování atmosféry (přiživované veřejně činnými osobami), kdy zmínka o vymáhání pohledávky v exekuci automaticky vyvolává negativní představy o „zlém exekutorovi a věřiteli“ a „oběti dlužníkovi“.

Troufám si však tvrdit, že drtivá většina pohledávek vymáhaných v exekucích je naprosto oprávněná, přičemž bez kvalitní práce exekutorů by se věřitelé svých práv nikdy nedomohli. **Snaha o odstranění některých patologických jevů v rámci vymáhání pohledávek by tak rozhodně neměla vést k obecnému „nadržování“ dlužníkům**. Z hlediska ochrany investic a majetku je taková tendence pochopitelně pomyslnou „cestou do pekel“.

JUDr. Jakub Celerýn,
advokát

[Mališ Nevrlka Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350
Fax: +420 296 368 351
e-mail: law.office@mn-legal.eu

Další články:

- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční - judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)